בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ב', י"ב באדר א' תשס"ה (21 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **י"ב באדר א'**, אנחנו צועדים לקראת סיום **מסעינו החודשי** אל חקר **שבטי ישראל** – השבטים שהם בני רחל. מתאים במיוחד ללמוד בחודשי **אדר** על אודות שני השבטים של בני **יוסף**, **מנשה** ו**אפרים**. וזאת, כיוון שמזל החודש, **דגים**, מוזכר בברכה שנתן יעקב אבינו לבנים אלה, שהם למעשה נכדיו: "**המלאך הגואל אותי מכל רע, יברך את הנערים וייקרא שמי ושם אבותיי אברהם ויצחק, וידגו לרוב בקרב הארץ.**" [בראשית מ"ח 16]

החודש – שבט **מנשה**, אך קודם-כל, על אביו – **יוסף**, בנה הבכור של רחל אמנו. "**ויזכור אלוקים את רחל וישמע אליה אלוקים ויפתח את רחמה. ותהר ותלד בן ותאמר, אסף אלוקים את חרפתי. ותקרא את שמו יוסף לאמור יוסף ה' לי בן אחר.**" [שם ל' 22-24]

יוסף היה דומה ליעקב בקלסתר פניו, ונולד מהול כמוהו. יעקב נטל את הבכורה מראובן (הנולד ראשון לאשתו לאה) ונתנה ליוסף; אבל לייחוס המלכות – נחשב **יהודה** לראש. יעקב אהב את יוסף מכל בניו, אהבה שגרמה בסופו של דבר לאחיו הגדולים ממנו לשנוא אותו. כאשר בא יוסף לשאול בשלומם, שעה שהיו אחיו רועים את צאן אביהם בשכם, האחים תכננו להורגו. ראובן ויהודה הצילו אותו, ויוסף נמכר והורד מצרימה. לאחר שנה כאחראי על ביתו של פוטיפר, יוסף הושלך לבור (לכלא) על עלילת שווא. אשתו של פוטיפר העלילה עליו כי הוא רצה לעבור עבירה איתה. יוסף 'בילה' בבור 12 שנה עד שפרעה חלם חלום שרק יוסף, ברוח הקודש, הצליח לפענח אותו. הפרעה מינה אותו למשנה למלך, ונתן לו **אסנת** בת פוטיפרע לאשה, ונולדו לה שני בנים עד שירדו יעקב אבינו וכל משפחתו מצרימה. בנים אלה, **מנשה** הבכור ו**אפרים**, היו לאבות שני שבטים הנמנים בין שאר שבטי ישראל, כדברי יעקב: "**ועתה, שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים... לי הם, אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי.**" [שם מ"ח 5] – כלומר, ייחשבו כשבטים לכל דבר, ויזכו בחלק בארץ-ישראל.

מנשה – נולד במצרים בזמן 7 שנות השפע [2229-2236, 1524-1531 למניינם] שקדמו לשנות הרעב. יוסף קראו בשם זה: "**כי נשני אלוקים את כל עמלי ואת כל בית אבי**" [שם מ"א 51]. מנשה הוא שתרגם את דברי יוסף ואחיו כשירדו למצרים בשנות הרעב, והוא שאסר את שמעון בהוראת יוסף, עד שיביאו האחים את בנימין. בשעה שבירך יעקב את בניו, הוא קודם-כל בירך את אלו, שני נכדיו, הבנים של יוסף: "**בך יברך ישראל לאמור, ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה.**" [שם שם 20] כלומר, כל יהודי הבא לברך את בניו – כך, אומר רש"י, יברך אותם. ואכן, כן נוהגים רבים לברך את בניהם בליל שבת ובערב יום הכיפורים.

שבט מנשה – אחד מ- 12 שבטי ישראל [מנשה ואפרים, במקום לוי ויוסף], צאצאי מנשה בן יוסף בן יעקב. מצאצאיו היו בנות צלפחד והשופט גדעון. נחלת שבט מנשה התחלקה לשניים [הנחלה היחידה שעשתה כך]: חלק בעבר-הירדן המזרחי, וחלק בעבר-הירדן המערבי. בחלק המזרחי, שם קיבלו נחלה גם השבטים ראובן וגד [על-פי בקשתם] קיבל שבט מנשה את ארץ עוג ואת ארץ הגלעד. בחלק המערבי קיבל שבט מנשה נחלה שגבולותיה: בדרום – שבט אפרים; בצפון – השבטים יששכר, זבולון ואשר; במזרח – הירדן; במערב – הים התיכון. בתחום נחלתו היו הערים: בית שאן, תענך, מגידו וכן הכרמל. חצי השבט ה"מזרחי" סבל קשות מן המלחמות עם הארמים ועם שבטי המדבר, ולבסוף הוגלה עם כל שבטי עבר הירדן ע"י מלך אשור. חציו השני גלה עם מלכות ישראל.

"**כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה.**"[תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ב', י"ב באדר א' תשס"ה (21 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

[אנציקלופדיה לבית ישראל]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננֶה עד עולם סלה."[תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל